

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Margo Klaos
Päästeamet
rescue@rescue.ee
natalja.lebedeva@rescue.ee

Teie 19.03.2024 nr 7.4-2.1/1598-1

Meie 01.04.2024 nr 2.2.-1/24/3-2

Puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramine

Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) menetluses on Päästeameti taotlus uuringus „Laste ohuteadlikkuse uuring“ isikuandmete töötlemiseks andmesubjekti nõusolekuta.

Vaadanud läbi teie taotluse tekkisid järgnevad küsimused:

1. Taotluse kohaselt soovite rahvastikuregistrist pärida ka sihtgrupi kodust aadressi. Kirjeldate lapsevanemaga kontakti võtmise viise ning selgitate, et kui telefoni teel ei õnnestu kontakti saada, siis külastab küsituleja leibkonda kodusel aadressil. Olete välja toonud, et sellist kodukülastust tehakse ainult äärmisel vajadusel ja siis, kui valim on ammendumas ning tekib oht, et intervjuusid ei õnnestu läbi viia planeeritud arvul.

Isikuandmete töötlemisel tuleb lähtuda Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) 2016/679 ehk isikuandmete kaitse üldmäärusest (IKÜM). Isikuandmete töötlemiseks peab esinema õiguslik alus. Sõltumata õiguslikust alusest, on andmetöötlejal kohustus järgida IKÜM artiklis 5 sätestatud põhimõtteid, sh artikli 5 lõike 1 punktis a, b, c sätestatud: töötlemine on seaduslik, õiglane ja isikule läbipaistev; isikuandmeid kogutakse täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärastel eesmärkidel (eesmärgipiirang); isikuandmed on asjakohased, olulised ja piiratud sellega, mis on vajalik nende töötlemise eesmärgi seisukohalt (võimalikult väheste andmete kogumine). Isikuandmeid võib töödelda vaid ulatuses, mis on vajalik määratletud eesmärkide saavutamiseks ning seejuures peab tagama selle, et andmete töötlemise eesmärk tagatakse isiku põhiõigusi võimalikult vähe riivavatel meetmetel. Igasuguse isikuandmete töötlemise puhul peab vastutav töötleja hindama, milliseid isikuandmeid on tal eesmärgi saavutamiseks vajalik töödelda ning kas seatud eesmärk on võimalik saavutada ka viisil, mis ei riiva isiku põhiõigusi. Andmesubjektile kaasneva mõju suuruse hindamisel arvestatakse muuhulgas: isikuandmete liike, andmesubjekti staatust, kas vastutava töötleja eesmärkide saavutamist võimaldavad vähemriivavad meetodid jne. Asjakohane on ka hinnata andmesubjekti mõistlikku ootust, st et tema isikuandmeid ei töödeldaks viisil, mida ta ei saa mõistlikult ette näha. Isikuandmeid tuleb töödelda vaid juhul, kui nende töötlemise eesmärki ei ole mõistlikult võimalik saavutada muude meetmete abil.

Taotluse kohaselt kasutatakse kodust aadressi vaid äärmuslikel juhtudel, seega uuringu eesmärgi täitmiseks ei ole vajalik kogude kõikide sihtgruppi kuuluvate inimeste koduseid aadresse. Tulenevalt sellest, on AKI seisukohal, et antud juhul ei ole põhjendatud pärida rahvastikuregistrist kõikide valimisse sattuvate inimeste kodust aadressi. Esiteks, igaks

juhuks andmete kogumine ei ole isikuandmete töötlemise nõuetega kooskõlas ja enamiku sihtgruppi kuuluvate inimeste osas kodukülastus ei rakenduks. Teiseks, olete ka ise oma taotluses öelnud, et kui inimesi ei teavitata eelnevalt kodukülastusest, siis on nende motivatsioon uuringus osaleda madal. Lisaks tuleb arvestada, et kodukülastus eelneva teavitusega on kindlasti inimesi rohkem häiriv ning riivab nende eraelu puutumatust suuremal määral. Rahvastikuregistris olev aadress ei pruugi ka olla inimese tegelik elukoht ning uuringus osalemiseks ei pea tingimata intervjuu toimuma kodus. Kolmandaks, kui peaks valim ammenduma, siis on võimalik ka teha näiteks avalik teavitus sellise uuringu toimumise kohta ning kutsuda inimesi, kes vastavasse sihtgruppi kuuluvad, võtma ise uurijatega ühendust. Sellist meetodit kasutades ei toimu isikuandmete töötlemist isiku nõusolekuta ning see on kindlasti inimeste eraelu vähem riivav. Seega on olemas ka alternatiivne meetod sihtgruppi jõudmiseks. AKI mõõnab, et ainult sellise avaliku üleskutse meetodi kasutamisel ei pruugi saada kokku vajalikku valimi suurust, kuid seda meetodit on võimalik kasutada paralleelselt hetkel planeerituga.

Tulenevalt eeltoodust leiab AKI, et andmekoosseisust tuleb välja jätta andmesubjektide kodune aadress.

Taotluses olete ka välja toonud, et osadel sihtgruppi kuuluvatel inimestel ei pruugi olla rahvastikuregistris telefoninumbrit. Siinkohal soovitab AKI teil valimit välja võttes seada üheks kriteeriumiks kontakttelefoni või/ja e-maili aadressi olemasolu.

2. Taotluses on öeldud, et küsitlusandmete failis on valimiisikute kontaktandmed asendatud unikaalse numbriga ning peale küsitlustööde lõppemist kontaktandmed kustutatakse. Kas ma saan õigesti aru, et kustutatakse nõ pseudonüümi võti ja ka kontaktandmete fail, mille rahvastikuregister on Turu-uuringute AS edastanud? Kuidas Päästeamet veendub selles, et rahvastikuregistrist saadud isikuandmeid sisaldav fail on kustutatud?
3. Taotluse punktis 11.3 kohaselt on valimisse sattunud inimestele saadetavas e-mailis viide Turu-uuringute AS veebiaadressile, kus on täpsem info isikuandmete töötlemise kohta. Arvestada tuleb, et Turu-uuringute AS üldised andmekaitsetingimused ei kajasta konkreetselt selles uuringus toimuvat andmetöötlust. Inimestele tuleb esitada teave selle kohta, kuidas selles konkreetses uuringus isikuandmeid töödeldakse.
4. Olete AKI-le esitatud taotlusele pannud peale AvTS § 35 lg 1 punkt 12 piirangu. Millises osas taotlus sisaldab teavet, mis vajab nimetatud piirangut?
5. Kui olete eetikakomiteelt vastuse saanud, siis palun edastage see.

Palun esimesel võimalusel, kuid **hiljemalt 12.04.2024** taotluses esinevad puudused kõrvaldada ning täpsustused taotlusvormile sisse viia. Muudatused palun algtekstist eristada.

Tähtjaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral võib Andmekaitse Inspektsioon haldusemenetluse seaduse § 15 lõike 3 kohaselt jätta taotluse läbi vaatamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Virve Lans
jurist (tiimijuht)
peadirektori volitusel